

Euroopan unionin
osarahoittama

Opas toiselle asteelle siirtymiseen

OPPILAAT JA HUOLTAJAT

Pohtiessasi toisen asteen opintoja:

- Selvitä itsellesi kotiväen kanssa, millaisia asioita teet mieluiten ja missä ammateissa pääset tekemään samankaltaisia asioita.
- Mieti omia taitojasi, vahvuuksiasi, kiinnostuksen kohteitasi ja miten ne sopivat miettimääsi alaan tai opintoihin. Tee esimerkiksi ammatinvalinnan testi huoltajan tai opinto-ohjaajan kanssa.
- Ota selvää mitä pohtimasi ala tai työ pitää sisällään (työtehtävät, työajat, palkka jne.) . Mieti myös, mitä pohtimasi alan opiskelut pitävät sisällään.
 - Kaikki alaan ja opintoihin sisältyvä ei aina ole mielekäästä ja esimerkiksi tutkinto on laajempi kuin jokin tietty yksittäinen työtehtävä.
- Huomioi oma terveytesi, onko sinulla jotain terveydellisiä tai fyysisiä seikkoja, jotka voivat vaikuttaa alan valintaan.
- Käy tutustumassa aloihin työpaikoilla ja koululla, hyödynnä TET-mahdollisuudet ja tutustumispäivät.
 - Hakeudu tutustumaan oikeasti sinua kiinnostaviin paikkoihin.
 - Huomioi myös muiden paikkakuntien mahdollisuudet ja pohdi, oletko valmis muuttamaan toiselle paikkakunnalle. Pohdi asumiseen, kulkemiseen, itsenäisyyteen, harrastuksiin ja palveluihin liittyviä asioita.
- Mene rohkeasti kohti omaa unelmaa, unelmoi isosti, älä mene vain kaverin perässä!
 - Mikä oma unelmasi on, uskalla unelmoida: mikä sinua tällä hetkellä kiinnostaa, mitä haluaisit tehdä?
- Muista, että tämä on vain yksi vaihe elämässä, suunnitelmia voi aina muuttaa.

Toisen asteen opintojen alkaessa:

- Ole rohkea, kysy paljon, kerro paljon, tutustu uusiin ihmisiin. Huomaa, että viestillä kysyminen on usein helpompaa. Ole aktiivinen.
- Tule ajoissa, pysy paikalla.
- Ota haltuun uuden koulun käytänteet, laita talteen tärkeät puhelinnumerot.
- Muista ravinnon ja unen merkitys oppimiseen.
- Mieti kulkemiseen ja asumiseen liittyvät asiat ennen opintojen alkua.
- Muista, että heti ei tarvitse osata kaikkea, olet vasta aloittamassa toisen asteen opintojasi.
- Tee tehtävät riittävän laaja-alaisesti, nosta rimaa astetta korkeammalle.
- Osallistu ryhmäsi tunteihin ja tapahtumiin aktiivisesti.
- Pidä huoli myös vapaa-ajan mielekkyydestä sekä harrastuksista, ne tuovat vastapainoa opiskelulle.

Mikäli jäät ilman opiskelupaikkaa:

- Muista, ettet ole yksin ja kaikki kyllä järjestyy. Oppivelvollisuutesi jatkuu, joten saat opiskelupaikan.
- Vastaa, jos sinulle soitetaan tuntemattomasta numerosta!
- Ammattilaiset haluavat auttaa sinua, ota apu vastaan ja luota apuun.
 - Kesän aikana opinto-ohjaaja on yhteydessä sinuun, syyskuussa oppivelvollisuuspalvelut.
- Juttele asiasta huoltajiesi kanssa.
- Anna mahdollisuus erilaisille opiskelupoluille. Älä lannistu tai luovuta, kuuntele itseäsi ja ole sinnikäs.
- Mikäli et saa omaa opinto-ohjaajaasi kiinni, voit olla yhteydessä:
 - Toisen asteen opintotoimistoon tai hakupalveluihin
 - Oppivelvollisuuspalveluihin tai asuinkuntasi oppivelvollisuusasioista vastaavaan tahoon
 - Ohjaamoon
 - Etsivään nuorisotyöhön.

Siirtymävaiheen ohjeet huoltajille:

- Kuunnelkaa, kun nuori haluaa puhua. Kysykää ja kannustakaa, olkaa kiinnostuneita nuorene asioista. Olkaa mukana nuoren muuttuvassa elämäntilanteessa.
- Jutelkaa nuorene kanssa eri opiskeluvaihtoehtoista ja uudenlaisesta opiskeluarjesta.
- Tutustukaa eri oppilaitosten nettisivuihin ja tarjontaan, esimerkiksi REDUn lyhyet videot alojen esittelyistä ovat hyviä.
- Edeltävän kouluasteen tiedot (mm. tuen tarpeet) on hyvä antaa siirtää toiselle asteelle.
- Osallistukaa oppilaitosten järjestämiin tilaisuuksiin.
- Oppivelvollisuus jatkuu 18 ikävuoteen saakka
 - Olette huoltajina vastuussa oppivelvollisen opintojen etenemisestä ja läsnäolosta opinnoissa
 - Huoltajien tulee ilmoittaa oppivelvollisen poissaoloista ja opiskeluun liittyvistä haasteista, tutustukaa uuden oppilaitoksen käytänteisiin.
 - Toisella asteella on erilaisia tietojärjestelmiä opintojen etenemisen seurantaan ja poissaolojen ilmoittamiseen, tutustukaa niihin ja ottakaa ne käyttöön.

Materiaali on tuotettu osana Euroopan sosiaalirahaston rahoittamaa *SINNI – Monitoimijainen lähiympäristö nuoren omien valintojen lujittajana koulutuksen nivelvaiheissa* -hanketta (2023-2025). Hankkeen toteuttajina toimivat Lapin yliopisto ja Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU. Materiaalin tekemiseen ovat osallistuneet hankkeen yhteiskehittämisessä mukana olleet Rovaniemen, Kittilän, Ranuan ja Sodankylän perus- ja toisen asteen toimijat.